

ZAMONAVIY SHAROITDA PARAZITAR KASALLIKLARGA CHALINGAN BOLALARNI REABILITATSIYA QILISHNING OMMABOBLIGI VA SIFATINI YAXSHILASH YO'LLARI

Maxmudova L.B.¹

¹*Samarqand davlat tibbiyot universiteti huzuridagi L.M.Isayev nomidagi mikrobiologiya, virusologiya, yuqumli va parazitlar kasalliklar ilmiy-tadqiqot instituti*

WAYS TO INCREASE THE POPULARITY AND QUALITY OF REHABILITATION OF CHILDREN WITH PARASITIC DISEASES IN MODERN CONDITIONS

Makhmudova L.B.¹

¹*Scientific Research Institute of Microbiology, Virology, Infectious and Parasitic Diseases named after L.M. Isaev under Samarkand State Medical University*

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ПОПУЛЯРНОСТИ И КАЧЕСТВА РЕАБИЛИТАЦИИ ДЕТЕЙ С ПАРАЗИТАРНЫМИ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Махмудова Л.Б.¹

¹*Научно-исследовательский институт микробиологии, вирусологии, инфекционных и паразитарных заболеваний имени Л.М.Исаева при Самаркандском государственном медицинском университете*

https://doi.org/10.62209/SPJ/vol6_Iss1/art14

Annotatsiya. Ushbu maqolada muallif adabiyotlar tahlili asosida zamonaviy sharoitda parazitlar kasalliklarga chalingan bolalarni rehabilitatsiya qilishning ommabobligi va sifatini yaxshilash yo'llari mavzusidagi izlanishlari bo'yicha xulosalar qilgan.

Kalit so'zlar: Gelmintozlar, infeksiyalar, parazitlar kasalliklar, laborator diagnostika, davolash, profilaktika, rehabilitatsiya.

Annotation. In this article, based on the analysis of the literature, the author draws conclusions about his research on ways to increase the popularity and quality of rehabilitation of children with parasitic diseases in modern conditions.

Key words: Helminthiases, infections, parasitic diseases, laboratory diagnostics, treatment, prevention, rehabilitation.

Аннотация. В данной статье автор на основе анализа литературы делает выводы о своих исследованиях относительно путей повышения популярности и качества реабилитации детей с паразитарными заболеваниями в современных условиях.

Ключевые слова: Гельминтозы, инфекции, паразитарные болезни, лабораторная диагностика, лечение, профилактика.

Kirish. Infeksiyani davolashning muvaffaqiyati kasallikning erta va aniq tashxisi va tegishli terapiyani tayinlash bilan bevosita bog'liq. Muammo shundaki, zamonaviy diagnostika usullaridan foydalanishga qaramay, kasalliklarning etiologik talqini ancha past darajada. V.N.Kozko va boshqalar meningit va meningoensefalit tashxisida kasallikning qo'zg'atuvchisi bemorlarning 60% dan ko'p bo'lmaganida izolyatsiya qilinganlarda aniqlanganligi aytiladi [1]. Birqator mualliflarning ta'kidlashicha, shifokorlar bolalarda yuqumli kasalliklarning differensial diagnostikasi bilan bog'liq muammolarga duch kelishadi. O'tkir respirator virusli infeksiyalar tashxisi ostida nafas yo'llarining allergik kasalliklar (bolalar 1/3),

bronxial astma (20%), pastki nafas yo'llarining infeksiyalari yashiringan bo'ladi – 36% [2, 3].

Kasallikning o'tkir davrida infeksiyalarni davolash standartlari juda yaxshi ishlab chiqilgan, yuqumli kasalliklardan keyin mehnatga layoqatli odamlarni reabilitatsiya qilish masalalari mamlakatimizda ham XX asrning 80-yillaridan boshlab ishlab chiqilgan, ammo bolalar infeksiyalaridan keyin reabilitatsiya masalalari nisbatan yaqin vaqtlardan beri mutaxassislarni qiziqirtirmoqda.

Shifokorlar tegishli terapiyadan so'ng sog'lig'ini tiklashdan ko'ra, bunday infeksiyalarni to'g'ridan-to'g'ri davolashga ko'proq qiziqishgan. Shu bilan birga, reabilitatsiya tadbirlari kompleksini o'tkazish va bemorlarni keyingi monitoring qilish bemorlarni retsidivsiz to'liq davolash va kasallikning surunkali shaklga o'tish shartlaridan biridir. Yaqinda yangi yuqumli agentlar paydo bo'ldi va ilgari samarali bo'lgan ko'plab dorilarga dori qarshiligi rivojlandi. O'tkir ichak infeksiyalari, gripp va boshqa nafas yo'llari kasalliklari, meningokokk infeksiyasi va virusli gepatit kabi yuqumli kasalliklar bilan kasallanish kamaymayapti. Bemorning to'liq tiklanishi oxir-oqibat tananing mudofaasini safarbar qilishga bog'liq. Bu, ayniqsa, immuniteti hali to'liq shakllanmagan yosh bolalar uchun to'g'ri keladi, shuning uchun asoratlar ehtimoli juda yuqori. Agar yuqumli patologiyalar haqida gapiradigan bo'lsak, reabilitatsiya nafaqat tananing infeksiyaning qo'zg'atuvchisi bilan kurashini, balki ushbu kurash natijasida kelib chiqadigan oqibatlarni ham anglatadi [4].

Yuqumli kasalliklar shifoxonasidan chiqarilgan bolalarning 40% gacha keyingi reabilitatsiyaga muhtoj [4,5]. Yu.V.Lobzin va V.I.Zaxarov [2015] reabilitatsiyaning asosiy umumiy tamoyillarini quyidagicha shakllantirishni taklif qilmoqdalar:

1. Reabilitatsiya terapiyasini erta tiklanish davrida, hayot uchun xavfli alomatlar bartaraf etilgandan so'ng boshlash.

2. Reabilitatsiyaning turli bosqichlarida chora-tadbirlarning uzluksizligi va qat'iy ketma-ketligi.

3. Turli mutaxassislar ishtirokida turli xil reabilitatsiya usullarining kombinatsiyasi.

4. Reabilitatsiya tadbirlarining bemorning ahvoli va uning imkoniyatlariga muvofiqligi, ish yukini bosqichma-bosqich oshirish, qo'llaniladigan reabilitatsiya usullariga

differentzial yondashuv.

5. Bemorlarning ahvolini doimiy dinamik monitoring qilish va reabilitatsiya usullarining samaradorligi [6].

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili asosida, yuqumli va parazitlar kasalliklari bilan og'rigan bemorlarga umumiy holatiga qarab individual rejim tavsiya etiladi. Agar biz parhez terapiyasi haqida gapiradigan bo'lsak, unda yuqumli kasalliklardan keyin tiklanish davridagi bemorlar vitaminlarning yuqori miqdori bilan optimal to'liq, tejamkor dietaga muhtoj bo'ladilar. Davolashning fizik usullari o'tkir shakllarning tiklanish davrida (isitma va intoksikatsiya belgilari yo'qolganidan keyin), surunkali shakllarda va yuqumli kasalliklarning uzoq davom etishida qo'llaniladi.

Juda kamdan-kam hollarda febril davrda fizioterapiya buyuriladi, masalan, o'tkir respiratorli infeksiyalarda laringeal stenozni bartaraf etish uchun aerozol terapiyasi qo'llaniladi va qizilo'ngachda suberitemik dozalarda ultrabinafsha nurlanish qo'llaniladi.

Sanatoriy-kurort davolash-bu bemorni kompleks davolashning reabilitatsiya bosqichi, shu jumladan fizioterapiya, dozalangan vosita faoliyati va parhez ovqatlanish bilan tabiiy jismoniy omillarning kombinatsiyasi qo'llaniladi. Statsionar bosqichda reabilitatsiya tadbirlari majmuasi rejim, parhez, vitaminli terapiya, kasbiy terapiya va psixoterapiyadan iborat. Agar kerak bo'lsa, qo'shimcha tibbiy va fizioterapiya davolash amalga oshiriladi. Jismoniy faollik, ayniqsa o'smirlar va yoshlarda, reabilitatsiya davrida ham bo'lishi kerak [9].

Xulosa. Shunday qilib, adabiyotlar tahlili asosida, yuqumli va parazitlar kasalliklari bilan og'rigan bemorlarga umumiy holatiga qarab individual rejim tavsiya etiladi. Agar biz parhez terapiyasi haqida gapiradigan bo'lsak, unda yuqumli kasalliklardan keyin tiklanish davridagi bemorlar vitaminlarning yuqori miqdori bilan optimal to'liq, tejamkor diyetaga muhtoj bo'ladilar. Shuningdek, yuqumli kasalliklarga chalingan bolalarni tibbiy reabilitatsiyasini tashkil etishni har tomonlama tahlil qilish ushbu turdagi tibbiy yordamni tashkil etishni optimallashtirish bo'yicha chora-tadbirlar tizimini ishlab chiqishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Баранов А.А. Состояние здоровья детей России, приоритеты его сохранения и укрепления /А.А.Баранов, В.Ю.Альбицкий// Казан. мед. журн. – 2018. – Т. 99, № 4. – С. 698-705.
2. Васечкина Л.И., Тюрина Л.П., Акинфиев А.В. Особенности терапии при паразитарных инвазиях у детей: научное издание //Лечащий врач. - М., 2013. - Н10. - С. 62-66.
3. Best seating condition in children with spastic cerebral palsy: One type does not fit all / M. Angsupaisal, L.J. Dijkstra, S. la Bastide-van Gemert [et al.] // Res. Dev. Disabil. – 2017. – Vol. 71. – P. 42-52
4. Современные подходы в лечении некоторых актуальных инфекций в педиатрической и акушерской практике: сборник методических рекомендаций и пособий для врачей / под ред. Н. В. Скрипченко. – СПб., 1999. – 71 с. 196. Современные подходы к диагностике, терапии и профилактике инфекционных заболеваний у детей: Сб. статей / Сост. Лобзин Ю.В., Скрипченко Н.В., Волжанин В.М. – СПб: Тактик-студио, 2012. – Т. 2. – 592 с.
5. Самойлова, И.Г. Перспективы развития медицинской и социальной реабилитации детей, перенесших нейроинфекции / И.Г. Самойлова // Вестн. всерос. общества специалистов по медико-социальной экспертизе, реабилитации и реабилитационной индустрии. – 2017. – №1. – С. 42-46.
6. Саидахмедова Д.Б., Эгамбердиев О.А. Распространенность смешанных кишечных паразитарных инвазий// Терапевтический вестник Узбекистана. - Ташкент, 2013. - Н4. – С.31-36.
7. The Trunk Control Measurement Scale: reliability and discriminative validity in children and young people with neuromotor disorders / P. Marsico, E. Mitteregger, J. Balzer, H.J.A. van Hedel // Dev. Med. Child Neurol. – 2017. – Vol. 59, № 7. – P. 706-712.
8. Urinary schistosomiasis among vulnerable children in a rehabilitation home in Ibadan, Oyo state, Nigeria / O. Uchendu, V. Oladoyin, M. Idowu [et al.] // BMC Infect. Dis. – 2017. – Vol. 17, № 1. – P. 487.
9. Participate CP: a protocol of a randomized waitlist-controlled trial of a motivational and behavior change therapy intervention to increase physical activity through meaningful participation in children with cerebral palsy / S.E. Reedman, R.N. Boyd, C. Elliott, L. Sakzewski // BMJ Open. – 2017. – Vol. 7, № 8. – P. e015918.

